

**Varför byta
till jordvärme?**

**Trendigt nu:
traditionsbyggande**

**Max's räddade
trädgården från torkan**

Water & Energy
MAX's

Innehåll

Ledare	3
Vanliga frågor om jordvärme	4
G som i geoenergi	5
Historien om Max's	6
Efterfrågan på värmepumpar är hög	8
Beräkningarna räcker till när bostadsbolaget genomför en energirenovering	10
Det perfekta paret: traditionsbyggande och jordvärme	11
"Förmånlig jordvärme redan i 20 år"	14
Frågor och svar om borrhunnar	15
Poratek	16
"Max's räddade trädgården från torkan"	18
"Vi lade genast märke till den långa erfarenheten"	19

Förläggare : MAX'S | Redaktör: Peter Söderlund
Producent: Kirjoittavat Generalistit Oy

Värme och vatten direkt från naturen

Även om det i den nuvarande livsrytmen är lätt att glömma, så har naturen i alla tider tillgodosett människan med allt som behövs för att leva. Människan har lärt sig att utnyttja naturens krafter och resurser på nya och komplexa sätt, men i slutändan utgår allt från naturen. Ännu idag kommer vattnet, värmen, energin och matförsörjningen direkt från naturen.

Därför – och av många andra orsaker – är naturen viktig. Naturens välmående och renhet måste skyddas, så att den också framöver försörjer oss med allt detta.

I Finland är situationen exceptionellt bra på många sätt. Vår natur har bibehållits renare och föroreningen har framgångsrikt bekämpats genom lagstiftning. Och det viktigaste är att vi inte heller har brist på rent dricksvatten.

När det gäller energi, så är den gröna övergången på gång. Varje år ser vi nya tecken på hur viktig den är. Man måste övergå från fossil energi med en snabb tidtabell, varvid behovet av andra energiformer betonas.

Den största energislukaren i hemmen är vanligtvis uppvärmningen, för vilken naturen har sin egen outtömliga geotermiska energi, jordvärme. Dock kräver utnyttjandet av den också el, men mycket små mängder i jämförelse med elvärme.

Du håller Max's kundtidning i din hand.

Trots att världen blir alltmer digital, så fyller en tryckt tidning ändå ibland sin plats. I tidningen har vi samlat berättelser och artiklar om olika ämnen, som vi tror att intresserar alla läsare som är intresserade av rent vatten och grön värme. Paketet innehåller också svar på vanliga frågor om såväl borrhunnar som jordvärme.

Trevliga lässtunder!

Peter Söderlund

Verkställande direktör

Vanliga frågor om jordvärme

Bytet av uppvärmningssystem väcker ofta olika frågor och problemställningar. Det är förståeligt, eftersom det är frågan om en rätt stor investering. Vi har svarat på några av de vanligaste frågorna nedan:

Vad är jordvärme?

Jordvärme är solenergi som har lagrats i berggrunden och marken. Jordvärmesystemet tar denna solenergi till vara och utnyttjar den för uppvärmning av hus och varmt bruksvatten. Därutöver är värmebrunnen ett svallager som utnyttjas till att kyla ned byggnaden nästan kostnadsfritt.

Varför lönar det sig att byta uppvärmningssystemet till jordvärme?

Jordvärme är förnybar energi som är både mer ekologisk och på lång sikt märkbart billigare än till exempel oljeuppvärmning eller fjärrvärme. Byggnadens värmekostnader sjunker i allmänhet med cirka 60 % i jämförelse med oljeuppvärmning eller fjärrvärme, och till och med cirka 70 % i jämförelse med elvärme.

Jordvärmen sparar också utrymme jämfört med oljepannor. Luft-vattenvärme är ett bra alternativ om jordvärme av någon anledning inte passar på tomten.

Måste marken vara tinad för att man ska kunna borra en energibrunn?

Nej. Vi borrar värmebrunnar året runt, alltså snö och frost hindrar inte att vi borrar.

Kan man få stöd för installationen av jordvärme?

Ja. Man kan få flera tusen euro i stöd för jordvärmeprojekt, till exempel genom hushållsavdrag eller statens energibidrag. Fråga mer!

Vid behov hjälper vi också till med tillståndsärendena tillsammans med de kommunala myndigheterna.

Mer information finns på vår webbplats www.maxs.fi/jordvarme

PÅ VILKET SÄTT BYTER MAN DET GAMLA UPPVÄRMNINGSSYSTEMET TILL ETT BÄTTRE SYSTEM?

1. Vi avtalar om ett besök på platsen.
2. Vi undersöker det nuvarande behovet av vatten och energi.
3. Vi granskar lämpligheten för jordvärme eller luft-vattenvärme.
4. Vi gör upp en plan och lämnar en offert.
5. Ni godkänner planen – vi utför jobbet!

Besöket på platsen och framtagningen av priset förpliktar inte till affär.

G som i geoenergi

Jordvärme kallas också geoenergi. En av de viktigaste informatörerna inom geoenergibranschen är Geoenergiakeskus, som är ett inofficiellt samfund bildat i samarbete av Geologiska forskningscentralen GTK, Suomen Lämpöpumppuyhdistys ry SULPU och Finlands Brunnsborrningsentreprenörer rf Poratek.

Vi bad samfundets koordinator, Niina Leppäharju som är gruppchef i GTK, att svara på några frågor:

Varför finns Geoenergiakeskus i Finland?

Vi vill öka kunskapen, samarbetet och debatten om geoenergifrågor i Finland, för att alla aktörer i branschen ska ha den senaste informationen. Vi utbildar även fackmän i branschen, dvs. planerare som uppgör jordvärmeberäkningar och borra av energibrunnar.

Vi utövar också mycket internationellt samarbete, så att vi får den senaste informationen om utvecklingen i energibranschen och om framtida trender och vi sprider den till alla.

Vilken fördel ger Geoenergiakeskus åt dem som planerar jordvärme?

Främst av allt stödjer vi kommunerna som ansvarar för tillståndsärenden för energibrunnar, så att de har aktuell information om hur energibrunnar kan förverkligas och vad man ska ta i beaktande. GTK, SULPU och Poratek har tillsammans utarbetat Energiakaivo-opas (Energibrunnsguiden) som kommunerna använder, och vi följer upp behovet av att uppdatera den.

För det andra så har vi en omfattande informationsbank på Geoenergiakeskus webbplats – bland annat en geoenergipotentiaalkarta – som alla intresserade kan få nytta av.

Vad har ni åstadkommit?

En av våra uppgifter är att rätta till missförstånden som många har, särskilt när det gäller jordvärmens olika miljöpåverkningar. Bland annat har vi åstadkommit följande, utifrån GTK:s genomförda undersökning har tillverkaren av energibrunnarnas värmeuppsamlingsvätska, Anora, ändrat vätskans recept så att den är miljövänligare än tidigare. Sådan information framför vi till beslutsfattarna och experterna, för att tillståndsförfarandena och anvisningarna ska grunda sig på verkliga och inte inbillade risker.

I framtiden vill vi utveckla en omfattande utbildning inom geoenergibranschen i Finland, för att man ska kunna utbilda sig till expert inom branschen. Dock är jordvärmens både nu och i framtiden viktig för Finland, en uppvärmningsform som är mer ekologisk än många andra alternativ. Därför behöver vi också expertis, forskning och informationsspridning.

”En av våra uppgifter är att rätta till missförstånden som många har, särskilt när det gäller jordvärmens olika miljöpåverkningar.”

Gediget kunnande från det ena årtiondet till det andra

Max's företagsamhet har gått i arv till sonen. Det nuvarande Max's Energys grundare och den nuvarande verkställande direktören Peter Söderlund inledde sin arbetskarriär i sin fars Max Söderlunds brunnborrningsföretag redan i slutet av 1980-talet. År 1990 grundade Peter ett eget företag med namnet PM Aquael som började utföra bland annat VVS-arbeten. Det gemensamma namnet Max's Energy för brunnborrningen och VVS-installationerna togs i bruk år 2000.

Många av Max's anställda har varit med redan i mer än 25 år. VVS-experten Mikael Selenius var företagets första anställda proffs år 1995, strax därefter kom Mikael Westerdahl med i gänget – som säljare i Max's egen VVS-butik. "Jag hade studerat till kock och ville fortsätta studierna för att bli köttmästare, men jag blev inte antagen till utbildningen. Peter bad mig komma med i sitt företag och jag blev engagerad. I dagens läge har jag hand om ekonomiförvaltningen och jag trivs mycket bra", säger Westerdahl.

"Arbetsuppgifterna är intressanta, passligt varierande och vi har ett trevligt gäng. Det säger redan mycket att tidigare anställda kommer tillbaka till oss, efter att de har provat andra arbetsplatser", kommenterar Selenius som nu är arbetsledare för VVS-sidan.

Recessionen störde inte

När Peter Söderlund grundade sitt företag höll den hemska recessionen på 1990-talet på att börja. På nyheterna talade man om konkurser och att arbetslösheten ökar. Man skrämde upp Peter med argumentet att det inte är värt att försöka, men det fanns ändå tillräckligt med jobb.

Niklas Ferm som började sitt arbete på Max's år 1997 minns hur viktigt det var att hitta ett arbete.

"Jag hade utbildat mig till elmontör, men under den långa recessionen hittade jag inget arbete. Jag kom till Max's på läroavtal med syftet att utbilda mig till VVS-montör och på den linjen har jag stannat."

VVS-branschen och brunnborrningen är branscher som har efterfrågan också under dåliga tider, alltså recessionerna hade ingen större påverkan på företaget. Tidigare var det dock så att arbetena var koncentrerade till sommaren – behoven av vattenbrunnar uppstår när gräset grönskar – på vintern var det lugnare. Jordvärmen förändrade den saken.

"Man visste att det finns potential i jordvärmen, men tiden var ännu inte mogen. Först år 2018 började försäljningen av jordvärmepumpar öka på allvar."

Jordvärmen fick en uppgång först i slutet av 2010-talet

Alltså, på vilket sätt kom jordvärmen med i bilden? Grunden för Max's affärsverksamhet har alltsedan början varit VVS-arbeten och borrning av vattenbrunnar. Peter Söderlund minns att man kring år 2000 började följa Sveriges exempel: borrning av jordvärmebrunnar kunde mycket väl passa in företagets tjänster. Eftersom man borrar värmebrunnar också på vintern, så fanns det tillräckligt jobb med dem året runt.

Efterfrågan på jordvärme började småningom öka och år 2007 var det till och med en boom.

”Då förväntade man sig en stor ökning av efterfrågan, men i stället blev det en nedgång. Många företag hade investerat i utrustning och utbildat nya proffs, varvid det blev en liten kris i branschen”, minns Söderlund.

”Man visste att det finns potential i jordvärmen, men tiden var ännu inte mogen. Först år 2018 började försäljningen av jordvärmepumpar öka på allvar.”

Nuförtiden borrar Max's värmebrunnar och vattenbrunnar samt utför tillhörande installationer.

Behoven har ändrat en aning

Enligt Max's långvariga anställdas åsikt har grundprinciperna i arbetet inte ändrat sedan 90-talet. Men förändringen av världen syns.

”En sak har vi lagt märke till, nuförtiden gör man stugorna bekvämare. Numera räcker det inte att man bär in vattnet, utan man vill ha dusch och andra bekvämligheter. Det ger naturligtvis arbete åt oss”, funderar Ferm.

Selenius har märkt att nutidens människor har mera bråttom. ”Brådskan finns överallt, både på arbetet och hos kunderna. Och mobilerna som man har nuförtiden, de ringer hela tiden.”

Det är verkligen bråttom, eftersom allt fler vill komma ifrån de fossila uppvärmningsformerna. År 2021 ökade försäljningen av jordvärme enormt, när priserna för både olja och gas började stiga. Alla företag som borrar värmebrunnar är fullt bokade.

Peter Söderlund tror att efterfrågan småningom jämnar ut sig. Värmepumpen har en bra ställning, eftersom man har konstaterat att jordvärmen är bra, och övergången till den får stöd av samhället.

Även Max's ställning är stabil. Pappa Max verkar fortfarande i bakgrunden och arbetar försäljningen och Peters son Robin Söderlund har blivit teknisk chef. Det är fantastiskt hur sakkunskapen övergår från en generation till en annan.

Efterfrågan på värmepumpar är hög

Den rekordhög populariteten för värmepumpar förstärks av många orsaker. Hurdan räddarroll spelar värmepumparna i den gröna övergången?

”Uppvärmningen i Europa elektrifieras. En sak är säker, användningen av fossila bränslen kommer att upphöra. Det är bara frågan om med vilken tidtabell det kommer att ske”, säger Suomen Lämpöpumppuyhdistys SULPU ry:s styrelseordförande **Mikko Sandberg**.

Trycket på att övergå till grön energi ökar både från konsumenternas och myndigheternas håll. Målen för kolneutralitet är strikta. De kraftiga prisändringarna för el och olja känns i allas plånbok. Och det är inte frågan om ett övergående fenomen.

”Människorna är på riktigt bekymrade över klimatförändringen och vill göra någonting åt saken”, bekräftar Sandberg.

”Människorna är på riktigt bekymrade över klimatförändringen och vill göra någonting åt saken”, bekräftar Sandberg.

De mest betydande minskningsmöjligheterna av finländarnas kolavtryck relaterar främst till valen av boende och energikonsumtionen. I den kalla och mörka Norden behöver vi ljus och värme.

För att kunna uppnå målen för kolneutralitet krävs det en ökning av elproduktionen. Hur stor betydelse har värmepumparna i denna kritiska gröna övergång?

Sandberg nämner beräkningarna som publicerades inom ramarna för FN:s miljöskyddsavtal på klimatkonferensen i Montreal år 2005. ”Uppskattningsvis kan värmepumparna förhindra upp till tjugo procent av ökningen av energin som människan förbrukar.”

Tillförlitligheten till värmepumparna syns i de konkreta målen. I EU:s plan för den gröna övergången har man tagit med att det för elektrifieringen av uppvärmningen behövs en trippel mängd värmepumpar senast år 2030. Det innebär en ökning från nuvarande 15 miljoner till 50 miljoner värmepumpar.

Energin som värmepumparna förbrukar tas från elsystemet, varvid också dess källa är viktig. Enligt Sandberg kan man redan nu i Finland producera elen för värmepumparna upp till 90 procent på ett rent sätt.

En rekordhög beställningstopp

Finlänarna har redan nu med entusiasm tillägnat sig denna lösning som baserar sig på förnybar energi: av 100 byggnader använder 40–50 någon form värmepumpssystem.

I jämförelse med detta är samma siffra i övriga Europa fem per hundra byggnader. Exempelvis installerade man år 2021 i Finland den rekordliga mängden över 130 000 värmepumpar.

Orderstocken för värmepumpar är överfull och tillverkarna klarar helt enkelt inte av att tillverka den efterfrågade mängden värmepumpar på utsatt tid. Sandberg uppskattar att det kan ta flera år innan man kan svara på den stora efterfrågan.

Det lönar sig ändå att satsa på detta, eftersom den gröna övergången är nödvändig för både jorden och mänskligheten.

”Uppskattningsvis kan värmepumparna förhindra upp till tjugo procent av ökningen av energin som människan förbrukar.”

Beräkningarna räcker till när bostadsbolaget genomför en energirenovering

”När jordvärmen är installerad, då börjar den viktiga fasen: övervakningen, uppföljningen och inställningen”, säger Risto Borgelin, den opartiska konsulten inom energibranschen, från Ingå.

”Under minst en köldperiod måste man uppfölja uppvärmningen och kompressorns energiförbrukning samt göra justeringar utgående från uppföljningen, för att utrustningens funktion och den uppnådda besparingen ska vara optimala.

Borgelins tips gäller alla jordvärmeobjekt, men själv verkar han huvudsakligen som expert i bostadsbolagens energirenoveringar – enligt hans egna ord ”ett hobbyarbete för pensionären”.

”De senaste 30 åren av min karriär arbetade jag på Fortum med energiteknik. När jag blev pensionerad år 2012, kändes det som att jag inte ville bli sysslöslös, jag hade ännu mycket att dela med mig. Jag grundade Huoneistoenergia Oy, jag skaffade kompetens som energicertifikatutfärdare och jag började utfärda energicertifikat för både privatpersoner och bostadsbolag, och när lagstiftningen för deras del ändrades år 2013 behövdes det hjälp.”

Efterfrågan har räckt till, och de senaste åren har Borgelin hjälpt bostadsbolag med uppgörandet av ARA-ansökningar om energistöd och beräkningen av det nödvändiga E-värdet samt utfört mångsidig konsultering av energirenoveringar: förutredningar, konkurrensutsättningar, jämförelse av offerter, beräkningar.

Rätta siffror, rätt dimensionerad värmeuppsamling

Bostadsbolagens förståelse och kunskap om jordvärme och om uppdragsgivandet av en energirenovering varierar. Vissa bostadsbolag kan ta hand om konkurrensutsättningen och processen för energirenoveringen själva, med stöd av disponenten, en del gynnas av hjälpen från en utomstående.

Enligt Borgelin är jämförelsen av offerterna från jordvärmelieferantörerna ofta den första stötestenen, eftersom offerterna kan vara uppgjorda på många olika sätt och de slutliga siffrorna varierar.

”Varje utrustningsleverantör har sitt eget beräkningsprogram, med vilket offerten uppgörs. Det leder till avvikelser. Därutöver kan man i lönsamhetsberäkningarna använda helt andra siffror än de begärda eller vad som är realistiskt, varvid en viss offert kan verka mycket förmånligare i jämförelse med vad den verkliga besparingen kommer att vara”, förklarar Borgelin. ”Det vill säga, det som till pappers ser mest förmånligt ut, kanske inte ändå är det.”

En annan faktor som man måste beakta är tillräckligheten av värmeuppsamlingen. Om man tar jordvärme från ett för litet borrhingsområde, börjar marken småningom frysa och jordvärmens nyttorelation försämras.

”Efter 5–10 år kan man bli besviken, uppvärmningen är inte så förmånlig såsom ursprungligen lovat. Leverantören av jordvärme ska också beakta framtiden i sin offert.”

Är elanslutningen tillräcklig?

Risto Borgelin lyfter fram ännu en viktig aspekt i planeringen av en energirenovering: räcker elen till för det nya systemet. Bostadsbolagen behöver vanligen mer ström än tidigare när jordvärmekompressorn – eller två kompressorer – tas i bruk.

”Elförsörjningen från bolagets gamla kabel räcker vanligtvis inte till, utan den måste bytas ut. Därutöver behövs en ny elcentral”, vet Borgelin.

Det lönar sig att försäkra sig om från det egna elbolaget, vilket som är det förmånligaste sättet att säkra tillräckligheten av el.

Även om det finns många saker att beakta i samband med jordvärme, är det ändå lönsamt att installera jordvärme. Noggrannhet och fördjupning i saken är a och o – i bostadsbolaget lönar det sig att inleda diskussionen i god tid och välja tjänsteleverantörerna enligt den.

Belöningen är en stressfri och välfungerande uppvärmningsform, som med säkerhet betjänar bostadsbolaget långt in i framtiden.

Bild: Peter Lundqvist

Det perfekta paret: traditionsbyggande och jordvärme

Experten på traditionsbyggande är Byggnadsapoteket Tjänster Ab, ett företag som planerar och restaurerar gamla hus samt bygger nytt med traditionella material. I hus som är hållbart byggda och med traditionella metoder lämpar sig ofta jordvärme särskilt bra, men installationen av den kräver specialkunskaper. Dessa kunskaper har Max's utvecklat i samarbete med Byggnadsapoteket Tjänster och man har redan installerat jordvärme i många objekt, och det goda samarbetet fortsätter.

Alltid när det är möjligt väljer Byggnadsapoteket Tjänster jordvärme som uppvärmningssystem för sina objekt. Företagets verkställande direktör Anette Ringbom berättar, att det finns många orsaker till varför just jordvärme ofta är det bästa valet för ett gammalt hus. De viktigaste orsakerna är naturligtvis jordvärmens ekologiskhet, tysthet och långa livslängd.

”Uppvärmningssystemet i ett hållbart byggt hus ska hålla lång tid. Och självklart när huset i sin helhet är byggt enligt principerna för hållbar utveckling, då ska det också värmas upp på ett miljövänligt sätt”, beskriver hon.

En annan viktig aspekt är att när man inte vill tilläggsisolera huset, då kan uppvärmningsbehovet vara en aning större än normalt. Tilläggsisoleringen kan förändra husets utseende för mycket, eller man vill av historiska skäl behålla byggnadens ytor orörda.

”I sådana fall föreslår vi ett så energieffektivt system som möjligt, och för detta ändamål lämpar sig jordvärme utmärkt.”

Det är också av betydelse att de gamla radiatorerna kan bibehållas när man byter till jordvärme. Att koppla jordvärme till det befintliga uppvärmningssystemet i ett gammalt hus kräver att jordvärmeleverantören besitter specialkunskaper.

”Ibland måste man komma med fullständigt anpassade lösningar, varvid det krävs att installatörerna har erfarenhet av gamla hus. Till exempel i ett restaureringsobjekt i Hangö installerade vi gamla gjutjärnsradiatorer i ett objekt, och däremot i andra byggnader installerar vi golvvärme under stengolv eller trägolv.

Det är viktigt att välja rätt partner. Byggnadsapoteket har samarbetat med Max's alltsedan år 2000 – de gemensamma verksamhetsmetoderna har smält samman och man kan lita på Max's kompetens.

Bild: Peter Lundqvist

”Alltid när vi har ett byggnadsarbete som ligger inom Max’s område, då anlitar vi dem. Samarbetet fortsätter, eftersom som erfarenheterna har varit väldigt goda. Max’s har under årens lopp samlat på sig en hel del lämplig specialkompetens, och tack vare den kan vi också ta fram dessa speciallösningar. Därutöver är Max’s anställda kompetenta och de trivs med sitt arbete. Det är också till hjälp; som planerare är det viktigt för mig att veta att jag alltid samarbetar med samma personer och man behöver inte varje gång inleda jobbet med en orienteringsfas.”

Traditionsbyggande utgår från kunskap

Byggnadsapotekets målsättning är att öka medvetenheten om traditionsbyggande i Finland. Traditionsbyggande är ett hållbart och kostnadseffektivt alternativ för praktiskt taget alla traditionella byggnader och gårdsplaner, alltså det är inte frågan om någon snäv specialbransch, utan ett mångsidigt sätt att förnya och bygga.

Sammanfattningsvis, inom traditionsbyggande föredrar man hållbara material och metoder – i stort sett sådana som man ännu idag kan se i det finländska byalandskapet. Det är frågan om både materialval och byggnadssätt, och framförallt om kunnande.

”Livscykelkostnaden för hus som har byggts och renoverats traditionsenligt är marknadens bästa”, berättar Byggnadsapotekets verkställande direktör **Rabbe Ringbom**.

”Om reparationsbehov uppstår, då strävar vi i första hand efter att verkställa dem genom reparation, och genom att

använda samma material som vid byggandet. Detta genomförs dock så att materialen uppfyller dagens miljökrav och kan återvinnas.

Vid restaurationsarbeten påverkas livscykeln och framgången väsentligt av om förnyelser genomförs med respekt för det ursprungliga byggnadssättet och lösningarna, eller lägger man bara moderna material ovanpå, vilka kan i ett gammalt hus orsaka nya problem.

Från reservdelsbank till konsult, verkställare och partihandlare

Historien om Byggnadsapoteket i Raseborg har sin början på 1990-talet. Företaget grundades av Rabbe Ringboms syster Anette Ringbom, den ursprungliga verkställande direktören. Mässor och andra branschevenemang arrangerades i samarbete med svenskarna, som på den tiden var mer insatta i traditionsbyggande än finländarna. Anette var med och grundade Byggnadstraditionens vänner rf som förde branschen framåt i Finland. Hon har också publicerat flera guider om traditionsbyggande.

Byggnadsapotekets första tjänst år 1997 var en s.k. Reservdelsbank. En affär som sålde begagnat byggnadsmaterial. I den fanns bland annat kakelugnar, dörrar, fönster, köksspisar, dörrhandtag och mycket annat för hus som skulle restaureras.

Senare såldes Reservdelsbanken som ännu idag fungerar under namnet Billnäs Reservdelsbank. Samtidigt uppdelades företaget i två affärsverksamhetsområden: Byggnadsapoteket Ab säljer produkter i anslutning till traditionsbyggande genom sitt återförsäljarnätverk och Byggnadsapoteket Tjänster verkställer krävande restaurerings- och nybyggnadsprojekt samt planerar nya produkter för branschen, såsom AAGE Vent friskluftsventilen.

Byggnadsapoteket är inte vilken som helst partihandel för byggmaterial. Där finns material och produkter som behövs för traditionsbyggande. Företagets underleverantörspartners tillverkar dem i Finland och Europa, enligt behov.

”Alltid när vi har ett byggnadsarbete som ligger inom Max’s område, då anlitar vi dem. Samarbetet fortsätter, eftersom som erfarenheterna har varit väldigt goda.”

Transparentheten är viktig både för företaget och konsumenten.

”Varje produkt är märkt med information om var den är tillverkad och av vilka material. Under hela vår existens har vi huvudsakligen tillverkat produkter i Finland, Sverige, Tyskland och Polen. Vi har medvetet vägrat att tillverka eller köpa produkter från Kina, Indien eller andra länder där man inte respekterar naturen och människorna.”

Byggnadsapoteket säljer också Kulturarvskollektionen, i vilken ingår i Finland använda produkter, produkter som tillhör vår byggnads- och boendekultur. De kan lätt kännas igen och är en viktig del av vårt byggnadsarv. Produkterna tillverkas med samma metoder, material och i samma form som deras ursprungsversioner. De lämpar sig för restaureringsobjekt, reparationsbyggnande och nybyggnande.

”Vi tillverkar våra produkter enligt gammal modell, vi undersöker deras ursprung med hjälp av gamla kataloger, museernas kollektioner och andra aktörer”, beskriver Rabbe Ringbom.

”Våra partners kan tillverka produkter som ser ursprungliga ut, högklassiga produkter som har tillverkats med ursprungliga metoder. Det kräver nämligen att man kan sin egen bransch.”

Byggnadsapotekets produkter kan beställas från onlinebutiken, men därutöver finns hela produktsortimentet nu till salu i K-Rauta Karis och Designapoteket i Helsingfors. Byggnadsapoteket utvidgar hela tiden sitt nätverk av återförsäljare.

Kvaliteten är alltid viktigast

Hur kunde man bli expert på traditionsbyggnande på den tiden då det inte fanns någon officiell utbildning tillgänglig i Finland?

Genom målmedvetenhet, genom att lära sig av andra och hårt arbete. Anette Ringbom har skaffat sin breda kompetens genom att nätverka med andra nordiska experter samt genom att utveckla sin expertis genom arbetet. Branschen fortsätter att utvecklas, liksom aktörerna i branschen.

Kunderna har räckt till från början. Anette säger att kunderna vänder sig till henne i sådana projekt, där det krävs befrämjande av kultur- och byggnadsvärden och där viljan finns att bygga upp miljöer från olika tidsepoker. Alltså i sådana fall då man måste kunna lita på att allting förlöper enligt kundens önskemål.

”Jag är mycket strikt i mitt arbete, på det viset att vi inte godkänner några kompromisser. Alla val görs med tanke på kvaliteten, hälsan och estetiken. Exempelvis, vi tapetserar inte huset med gammaldags tapeter utan att kontrollera att de säkert är plastfria och av lämpligt material. Hela projektet genomförs hållbart, ända in till konstruktionerna. Så mycket som möjligt använder vi byggnadens ursprungliga material för att minska kostnaderna och vi kombinerar dem med sådana nya material som vi har långvariga goda erfarenheter av.”

Vem som helst som har besökt ett underbart, i gott skick varande gammalt hus kan föreställa sig slutresultatet. Luften i rummet är fräsch, de goda materialen andas stämning som kan kännas i varje rum.

Ansvarsfullheten har återfått sitt värde

De gamla husen byggdes förr i tiden för att vara hållbara, särskilt för att det var ett stort arbete att bygga dem, ett arbete som ingen inom en snar framtid ville renovera eller förnya.

Anette Ringbom konstaterar att det har varit intressant att följa med den senaste tidens lyft för ansvarsfullhet. ”För oss har ansvarsfullheten i allt varit en utgångspunkt från första början, och den sitter djupt i vår företagskultur. Förutom genomförande är våra försörjningskedjor ansvarsfulla och vi tar väl hand om våra anställda och partners. Det är fint att nutidens människor fäster uppmärksamhet vid saken och kan också ställa frågor om den.”

Byggnadsapoteket Tjänster verkställer både små och stora projekt, från den privata gårdsplanens uthusbyggnader till omfattande nybyggnader och restaureringsobjekt.

”Alla val görs med tanke på kvaliteten, hälsan, hållbarheten och estetiken. Hela projektet genomförs hållbart, ända in till konstruktionerna.”

Bild: Niclas Warius

Våra kunder berättar: “Förmånlig jordvärme redan i 20 år”

År 2002 började Svante Andström med familj renovera ett ungefär 100 år gammalt timmerhus i Tena-la i Raseborg. Det gamla huset hade tidigare värmts upp med enbart kakelugnar – dvs. vedeldning – det fanns alltså behov av ett modernare uppvärmnings-system.

Jordvärmen var inte då ännu så populär som den är nu, men familjen Andström bestämde sig för att pröva på jordvärme. Också för Max's Energy var jordvärme vid den tiden ännu en nyhet.

”Det lönade sig! Det har varit en praktisk och bekymmersfri lösning som Svante Andström gläder sig åt.”

”På 20 år har det endast en gång hänt att åskan har orsakat en störning i styrcentra-len och en gång har en komponent bytts ut, men för övrigt har systemet fungerat klanderfritt.”

Fram för allt är Andström glad över att uppvärmningen är förmånlig, vilket har överraskat alla – också Max's installatörer. Trots att huset är 190 m2 stort och rum-men är höga, så hålls kostnaderna låga.

”Förutom jordvärmen, påverkas förmånlig-heten också av att vi håller inomhustem-peraturen på 19 grader. Det är bara att dra på sig sockorna under vintern!”

Familjen Andström har varit så nöjda med jordvärmen, att Max's installatörer har va-rit och installerat jordvärme också i två an-dra bostadsbyggnader på gården.

*”Och jag rekomen-
derar Max's jordvär-
me mycket gärna
också för andra!”*

Svante Andström

Frågor och svar om borrbrunnar

En rätt gjord borrbrunn har lång livstid. Brunnen måste dock servas regelbundet för att den ska hållas i skick. Om man till exempel har skyddat brunnen bristfälligt, då kan en groda eller mus ramla ned i den. Eller så kan ytsmuts från marken sugas upp i vattnet. Läs svaren på många frågor om borrbrunnar som våra kunder funderar på:

Hur ofta måste borrbrunnen granskas? Varför är det viktigt?

Myndigheterna rekommenderar att man tvättar och servar borrbrunnen med ungefär 5–10 års intervall, samt granskar brunnens och utrustningens skick. Vid problemfall, om det till exempel förekommer avvikande lukt-, färg- eller smakolägenheter, då är det en god idé att kalla ett proffs till platsen.

Vilka åtgärder krävs för att sätta brunnen i skick?

Utöver rengöringen kan man granska eller byta pumpen och tryckbehållarsystemet om det behövs. Om brunnen inte ger tillräckligt med vatten, då kan man utföra en vattentryckning. Vilka andra åtgärder kan man utföra i brunnen?

Om det förekommer orenheter i brunnen, då kan man rengöra den med filter. Om man upptäcker sprickor, då man stödja brunnen. Därutöver kan man granska vattenavledningen och självklart förbättra skyddet av brunnen.

Jag har en ny brunn. När rekommenderas det att vattnet granskas första gången?

Genast efter borrningen kan det i brunnsvattnet finnas rester av det "externa" vattnet som har använts vid borrningen. Vattenanalysen kan göras några månader efter borrningen. Den säkerställer vattnets renhet och drickbarhet.

Måste vattnet testas på nytt efter rengöringen?

Efter rengöringen och vattentryckningen förändras inte vattnets kvalitet. Det handlar enbart om sköljning av röret och kablarna, och vattnet återgår till det normala. Varför luktar brunnsvattnet illa?

Det finns många orsaker till de olika lukterna. Om vattnet luktar ägg, då kan det vara frågan om svavelväte som kommer från berggrunden. Svavelväten kan avlägsnas genom att oxidera vattnet. Om ytvatten har kommit in brunnen, ska brunnens skydd repareras eller så ska man använda ett filter.

Ofta måste vattnet analyseras för att utreda orsaken till den dåliga lukten. Om ett vattenprov behövs, ska det lämnas in till ett lokalt laboratorium, och på basis av analysresultaten kan man vidta de rätta åtgärderna.

Varför är vattnet i brunnen grumligt eller gult?

Också färgförändringarna kan orsakas av samma orsaker som de konstiga lukterna, dvs. någonting som inte hör dit har kommit in i brunnen. Den verkliga situationen i brunnen kan enbart klargöras genom undersökning.

Poratek har redan i trettio år utvecklat den finländska brunnsborrningens yrkeskunnighet

En borrhunn är pålitlig och har lång livscykel, men den måste göras väl. Brunnsborrningen kräver yrkeskunskap: bland annat måste man veta var man kan borra, hur man ska borra och hur djupt lönar det sig att borra. Ett slarvigt utfört arbete och dåligt gjorda brunnar skadar hela branschens rykte. Av den anledningen grundade man Poratek som samlar alla yrkeskunniga finländska brunnsborrare tillsammans, för att gynna hela branschen.

Man har gjort brunnar i Finland i hundratals år, och borrhunnar veterligen redan från slutet av 1800-talet. Men verksamheten blev professionell först på 1970-talet. Liksom vilken som helst bransch som står under utveckling, var verksamheten i början lite som i vilda västern. Gemensamma förfaranden eller standarder fanns inte, var och en gjorde på sitt eget sätt. För kundens del innebar detta en risk – för den som inte kände till branschen var det svårt att på förhand veta hurdan kvalitet det kommer att vara på betjäningen.

Inom branschens professionella kretsar växte tanken fram att det skulle vara till fördel för alla att samla in branschens sakkunskap till ett ställe och förenhetliga förfarandena.

”Före Poratek fanns en annan borrarförening, men den fyllde inte sin uppgift. I den verksamheten fokuserade man mest på att tvista om priserna och reviret”, minns Max’s grundare **Max Söderlund**.

Twisterna om reviret tog slut 13.9.1996 när en grupp professionella inom borrhuningsbranschen träffades och grundade Poratek ry.

Bland grundarna fanns också Max’s grundare Max Söderlund med.

Från vattenbrunnar till värmebrunnar

Max minns att kompetensen inom hela branschen ökade tack vare Poratek.

”De gemensamma förfarandena utvecklade oss alla. Vi har gjort mycket samarbete också med exempelvis våra svenska och norska kolleger – jämfört erfarenheter och delat kunskap”, berättar han.

Föreningen främjade dessa branschförfaranden på många sätt. Till exempel kartlade den och dokumenterade byggnadssättskriterierna, dvs. hur man på rätt sätt ska bygga en brunn.

Därutöver samarbetade och samarbetar man fortfarande med den offentliga sektorn för att förenhetliga utbildningen inom branschen, såväl som att stifta olika förordningar.

”Föreningen fungerar alltså som en expert som alltid hjälper när det behövs. Som verksamhetsdirektör tar jag emot dessa förfrågningar och söker sedan upp den medlemmen som har den bästa aktuella informationen om varje ämne”, beskriver Porateks verksamhetsdirektör **Timo Rajala**.

I Porateks begynnelse borrhade man i praktiken nästan inte alls jordvärme i Finland, dvs. verksamheten fokuserade till en början enbart på vattenbrunnar. När behovet för jordvärmebrunnar började öka till följd av klimatmedvetenheten och de påföljande statsbidragen, fick branschen mera lyft. För närvarande är situationen den, att det är brist på kompetenta borrhare.

”Vi har skapat ett utbildningsprogram för borrhare i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Det lönar sig att överväga att gå med i branschen – många borrhare som har varit med länge går snart i pension. Unga män och kvinnor hittar säkert arbete i den här branschen”, säger Timo Rajala.

”Det är ju så, att om man kan borra en bra vattenbrunn, då kan man också borra en bra värmebrunn. Det är nödvändigtvis inte tvärtom. Däremot finns det bland våra medlemmar nuförtiden också sådana som koncentrerar sig enbart på värmebrunnar.”

Ännu idag utvecklas fortfarande Porateks och borrhans verksamhet i Finland. I slutet av mars år 2022 blev Timo Rajala pensionerad från sitt arbete som Porateks verksamhetsdirektör, och hans post har övertagits av Asmo Huusko som även har arbetat i Geologiska forskningscentralen.

Våra kunder berättar:

“Max’s räddade trädgården från torkan”

Amnells trädgård i Sjundeå har en lång historia och en fast kundkrets. I trädgården odlar man främst sallader på sammanlagt cirka 3800 kvadratmeter.

“För ett par år sedan var vi i den situationen att vattnet i den gamla brunnen inte räckte till när det var en riktigt torr sommar. Också i den närbelägna bäcken som vi hade tagit vatten från, hade det under årens lopp bildats humus. Vi hade ett trängande behov av en ny brunn vid sidan av den gamla”, berättar företagets logistikchef Anton Amnell.

“En god vän rekommenderade Max’s. Jag fick höra att de betjänar snabbt och professionellt. Jag begärde offert också från ett par andra entreprenörer, men Max’s var genast övertygande, eftersom priset också var lämpligt.”

Eftersom trädgården var i svårigheter på grund av torkan, förstod Max’s situationen och kunde ordna borrningen av en brunn med snabb tidtabell. På grund av trädgårdens läge var det dock inte helt säkert om det kommer tillräckligt vatten från den nya brunnen.

“Brunnen överträffade alla förväntningar och räddade då vår trädgård. Vattnet är kristallklart och salladerna är nöjda och belönar oss med fantastisk växtlighet”, myser Anton Amnell.

“Också sommaren 2021 var extremt torr, men vattnet räckte bra till ändå. Vi har varit mycket nöjda med brunnen som Max’s har borrar.”

“Brunnen överträffade alla förväntningar och räddade då vår trädgård.”

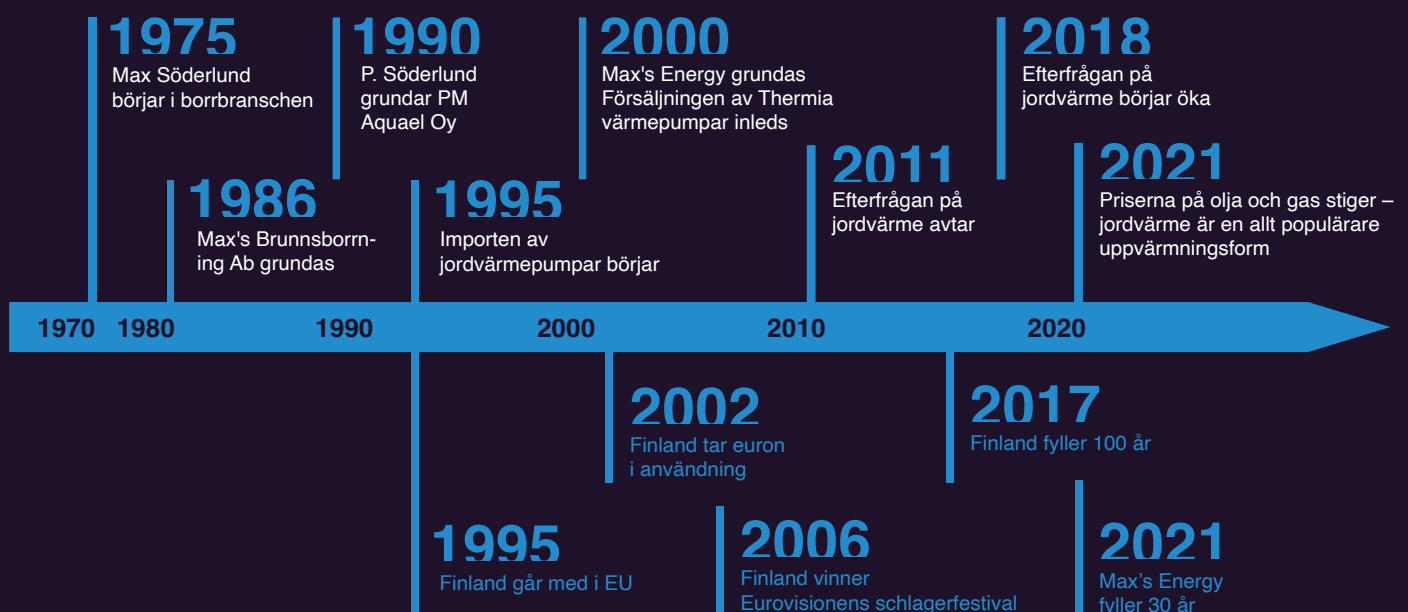
Våra kunder berättar: "Vi lade genast märke till den långa erfarenheten"

"Vår sommarstuga är belägen på en skogstomt i Sjundeå och vi var i behov av en borrhunn där. Vi märkte genast Max's Peter Söderlunds långa erfarenhet av brunnsborrning, eftersom han genast kunde visa var på tomten man kan hitta vatten. Brunnen borrades vid foten av berget, på cirka 30 meters avstånd från stugan. Allting förlöpte utmärkt och enligt tidtabellen. I april 2022 kunde vi dricka vatten från egen brunn. Vattnets kvalitet undersöktes i Västra Nylands vatten och miljö rf:s laboratorium, och vattnet konstaterades vara riktigt bra. Vi är verkligen nöjda."

– Markku Nordström, Lojo

Max's i årtal

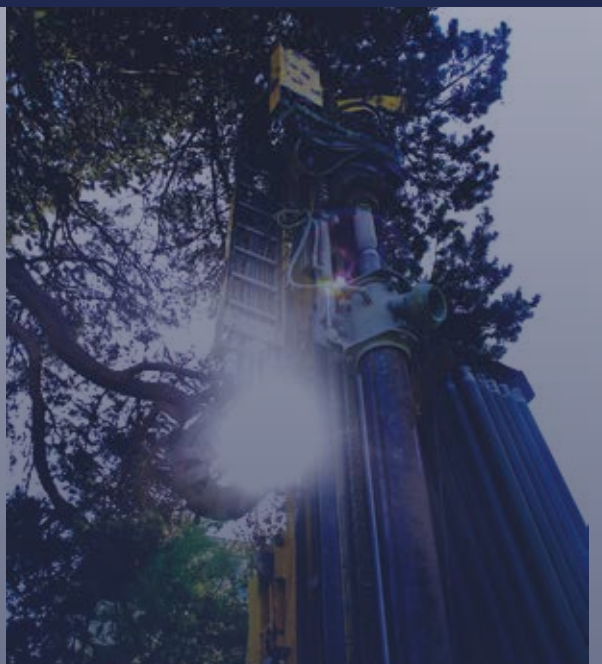

Max's – alltid nära dig!

Max's är grundat år 1986 i Raseborg. Det är ett företag som har specialiserat sig på jordvärme, brunnborrning och vattenförsörjning. Vi hjälper både småhusägare och bostadsbolag med planeringen av energi- och vattenlösningar som sparar både kostnader och miljön.

Vi betjänar våra kunder smidigt och flexibelt med flera team. Verksamheten i varje enhet är planerad så att vår hjälp alltid kommer smidigt till platsen. Vår lokala ansvarsperson svarar på alla era frågor.

Water & Energy
MAX's

Kontakta oss!

www.maxs.fi

Tel: 010 219 5450

Email: info@maxs.fi

Teknikervägen 9

10600 Ekenäs